

Energiebesparing

Stimuleringsplan

Definitief

10 augustus 2023

www.hengelo.nl

**Gemeente
Hengelo**

Inhoud

1. INLEIDING	pag. 3
1.1 Aanleiding	pag. 3
1.2 De Hengelose opgave	pag. 3
1.3 Doelstellingen	pag. 4
1.3.1 Programma doelstellingen voor 2030	pag. 4
1.4 Afbakening	pag. 4
1.5 Partners	pag. 5
2. ENERGIEBESPARINGSPLAN	pag. 6
2.1 Focus op spoor 1	pag. 6
2.2 Urgentiebuurten en TOF-regeling	pag. 6
2.3 Doelgroepenbenadering	pag. 6
2.4 Klantreis	pag. 7
2.5 Rol van de gemeente	pag. 7
2.6 Vlieg wiel op gang brengen	pag. 7
2.7 Dienstverlening	pag. 7
2.7.1 Evaluatie van de dienstverlening	pag. 9
2.8 Prioriteren in de ontwikkeling van bestaande en nieuwe dienstverlening	pag. 10
2.9 Samenvatting	pag. 10
BIJLAGEN	pag. 11
1. Beleid op verschillende niveaus	pag. 11
2. Doelstelling Nationaal Isolatie Programma (NIP)	pag. 13
3. Overzicht van landelijke middelen en instrumenten	pag. 14

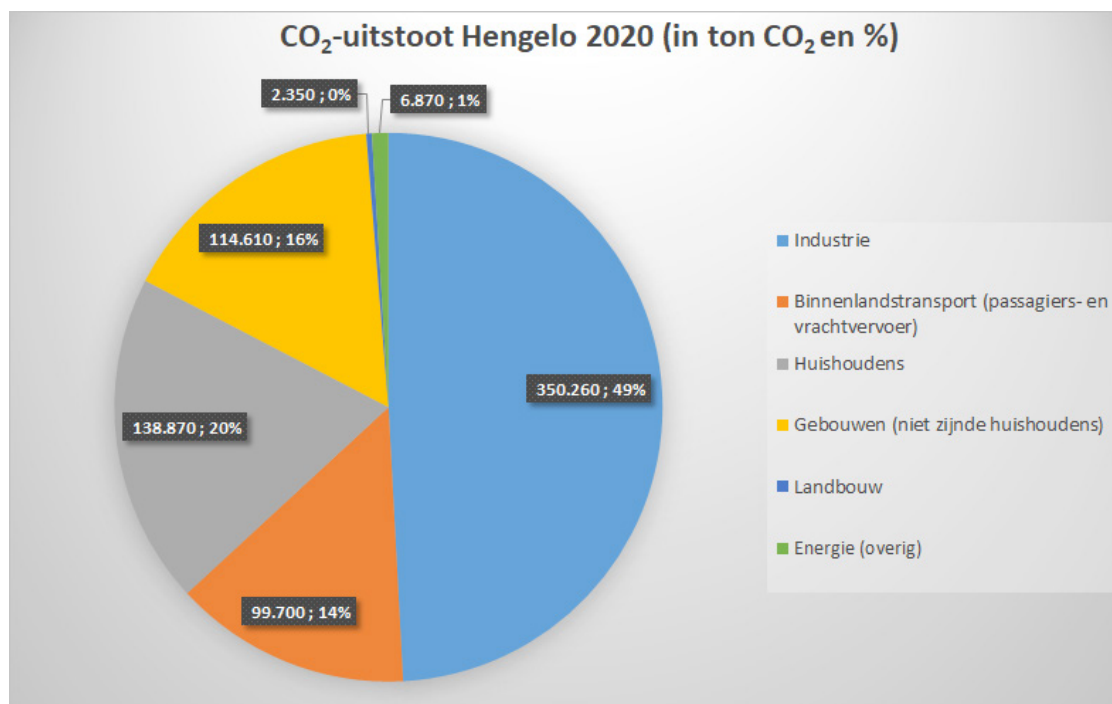
1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Hengelo wil in 2050 klimaat en energieneutraal zijn. In de visie “Duurzaam Hengelo Koers richting 2050” is deze ambitie bepaald en de duurzame stip op de horizon gezet. Met het Programma Duurzaam Hengelo 2050 is de stap gezet om deze ambities om te zetten in concrete doelen en is de aanpak georganiseerd. Binnen de verschillende thema’s van het programma werken we nu aan de uitvoering. Eén van de thema’s binnen dit programma is de gebouwde omgeving

1.2 De Hengelose opgave

In de visie Duurzaam Hengelo; Koers richting 2050 hebben wij de ambitie vastgelegd om 60% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990 te behalen en 100% in 2050. De Rijksmiddelen voor de uitvoering van deze opgehoogde ambitie (49% -> 60% CO₂-reductie) dienen aanvullend door het Rijk beschikbaar te worden gesteld. Het is van belang om inzicht te hebben in de hoeveelheid CO₂-reductie die we dan moeten realiseren. In Figuur 1 is weergegeven hoe de totale CO₂-uitstoot is verdeeld over de hoofdsectoren en hoeveel dat is in tonnen CO₂. In 1990 was de CO₂-uitstoot in Hengelo 1.150.000 ton. In 2020 was dit 712.660 ton. Ten opzichte van 1990 hebben we dus al een CO₂-reductie van 38% behaald. Om 60% reductie in 2030 t.o.v. 1990 te behalen moeten we naar een streefwaarde toe van 460.000 ton CO₂ in 2030 en is er dus nog een CO₂-besparingsopgave van 22%. Dit komt neer op 253.000 ton CO₂.

Figuur 1 CO₂-uitstoot per hoofdsector

Dit figuur laat zien dat de industrie verantwoordelijk is voor een groot deel van de CO₂-uitstoot (49%). Voor het reduceren van CO₂-uitstoot bij bedrijven volgt een specifiek plan. Hierin wordt o.a. rekening gehouden met het aandeel van individuele bedrijven en de maatwerkafspraken tussen de Rijksoverheid en een aantal grote CO₂-uitstoters. In het figuur is ook zichtbaar dat er een aanzienlijk deel wordt uitgestoten door huishoudens (20%). Ook de gebouwen (niet zijnde huishoudens) hebben een belangrijk aandeel in de Hengelose CO₂-uitstoot (16%). Deze gebouwen betreffen alle gebouwen niet zijnde woningen, zoals utiliteitsgebouwen. Het aandeel CO₂-uitstoot bestaat uit ruimteverwarming, verlichting en elektriciteit. De sector transport waaronder passagiersvervoer is verantwoordelijk voor 14%; de aanpak hiervan zit in de mobiliteitsvisie.

1.3 Doelstellingen

Zoals in Figuur 1 is te zien, is de CO₂-uitstoot van Hengelo verdeeld over een aantal sectoren. Het uitgangspunt is dat elke sector evenredig moet bijdragen aan de CO₂-reductiedoelstelling. Dit energiebesparingsplan richt zich op huishoudens (zie paragraaf 1.4 voor de afbakening). Dat betekent dat de sector Huishoudens een reductieopgave heeft van **19,5% van de totale CO₂-reductieopgave, ofwel 49.300 ton CO₂ in 2030.**

1.3.1 Programma doelstellingen voor 2030

In het programma Duurzaam Hengelo 2050 is de algemene doelstelling van 60% CO₂-reductie in Hengelo in 2030 (t.o.v. 1990) voor de gebouwde omgeving vertaald in de volgende doelstellingen voor 2030 met als hoogste doel om in deze sector de CO₂-uitstoot te reduceren:

- 15% van de woningen is aardgasvrij
- Inwoners besparen 15% energie
- Op 30% van de woningen liggen zonnepanelen
- We benutten restwarmte optimaal
- Niemand leeft in energiearmoede

Elk jaar monitoren en rapporteren we de voortgang op deze doelstellingen. Elke 2 tot 4 jaar evalueren en sturen we dit plan bij waar nodig. We zullen de gemeenteraad via de P&C cyclus informeren over de voortgang. Ook worden er op dit moment nieuwe prestatieafspraken met Welbions gemaakt voor de komende twee jaren (2024-2025). Hierin is onder meer aandacht voor de verduurzamingsopgave. Daarnaast verantwoorden en monitoren we de voortgang op de doelstellingen vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) richting raad en rijk omdat via deze route belangrijke geldstromen naar de gemeente toe komen op basis van het ingediende uitvoeringsplan. We zetten hierbij in op minimaal 1273 woningen met een energie-label E, F & G die worden geïsoleerd vanuit het NIP zo spoedig mogelijk, voor uiterlijk 31-12-2026. Meer informatie over de NIP-doelstellingen is te vinden in Bijlage 2.

1.4 Afbakening

Binnen de gebouwde omgeving proberen we zoveel mogelijk energie duurzaam op te wekken op daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. De grootste bijdrage aan een energieneutraal Hengelo moet echter komen van de energie die we niet meer gebruiken. In 2050 moeten we minimaal 50% energiebesparing hebben gerealiseerd in de gebouwde omgeving. Dat doen we langs verschillende sporen:

Spoor 1: isoleren / energie besparen altijd goed

Het eerste spoor is gericht op alle huiseigenaren of huurders die individueel of collectief energie willen besparen. Waar ze ook in de gemeente wonen. En op welk moment ze dat ook willen. Voor iedere Hengeloër die energie kan besparen willen we een aanbod ontwikkelen dat hem/haar daarbij helpt. In een aantal buurten is de urgentie om energie te besparen voor een substantieel deel van de bewoners heel hoog. Dat zijn urgentiebuurten waar we het aanbod gericht aanbieden aan inwoners die willen besparen. Daar waar we kleine ondernemers (MKB) zoals winkeliers, kappers, etc tegenkomen, spelen we hierop in en nemen we hen mee in de aanpak.

Spoor 2: buurtaanpak aardgasvrij (ready)

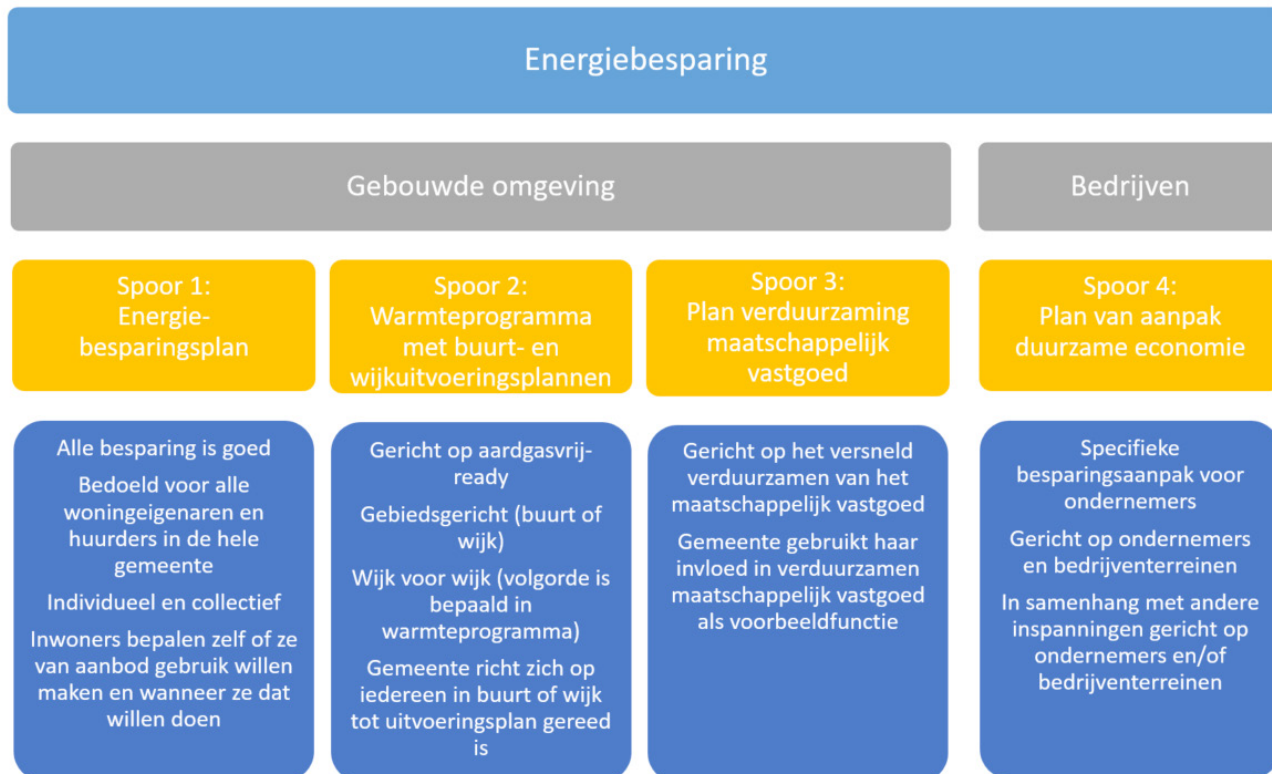
De strategie en uitgangspunten voor het tweede spoor, het buurt voor buurt aardgasvrij maken van woningen, zijn vastgelegd in het Warmteprogramma. Daarmee worden buurten en wijken collectief en één voor één klaargemaakt voor een aardgasvrije toekomst. Dat leggen we vast in de zogenoemde uitvoeringsplannen op buurt- en wijkniveau. Deze uitvoeringsplannen kennen dus een gebiedsgerichte benadering waarbij we op een vooraf bepaalde volgorde alle inwoners, ongeacht hun urgentie en natuurlijke bereidheid om energie te besparen, gericht zullen betrekken om met hen een aanpak te maken om de hele wijk klaar te maken voor een aardgasvrije toekomst.

Spoor 3: plan verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Naast de verduurzaming van woningen hoort ook maatschappelijk vastgoed verduurzaamd te worden en de gemeente kan haar invloed gebruiken om dit te versnellen. Door maatschappelijk vastgoed versneld te verduurzamen, krijgt het een voorbeeldfunctie en blijven deze sociale ontmoetingsplekken ook bij stijgende aardgasprijzen comfortabel en betaalbaar. Hiervoor loopt een apart project.

Spoor 4: energiebesparing door bedrijven

Dit energiebesparingsplan is niet gericht op bedrijven en ondernemers. Ook voor hen is energiebesparing van groot belang en ligt er een grote opgave. Energiebesparing bij bedrijven kent echter totaal andere instrumenten, prikkels en (terug) verdienmodellen dan bij woningeigenaren en huurders. Daarom wordt energiebesparing bij bedrijven onderdeel van het plan van aanpak van het thema duurzame economie. Daarin kan het ook in samenhang met andere duurzaamheids-initiatieven gericht op ondernemers worden ontwikkeld, zodat ondernemers niet voor meerdere plannen en initiatieven op verschillende momenten en vanuit meerdere partijen worden benaderd.

Figuur 2 Overzicht energiebesparingsthema's, sporen en aanpak

1.5 Partners

Het besparen van energie is een opgave die iedereen in de stad raakt en waar we iedereen bij nodig hebben; inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente. Een van die belangrijke partners is Energie van Hengelo (EvH). We gaan nauw samenwerken met EvH, onder andere op het gebied van energiebesparing. Zo is het de doelstelling van EvH om meer wooncoaches te werven en met deze wooncoaches meer keukentafelgesprekken te voeren die leiden tot minimaal 1 energiemaatregel. Er wordt gewerkt aan het verhogen van de kwaliteit van informatievertrekking door opleiding. De Fixbrigade wordt ingezet voor de uitvoering van kleine energiemaatregelen. Ook gaan we nog intensiever met Welbions samenwerken om energiebesparing bij sociale huurders te versnellen.

2. Energiebesparingsplan

2.1 Focus op spoor 1

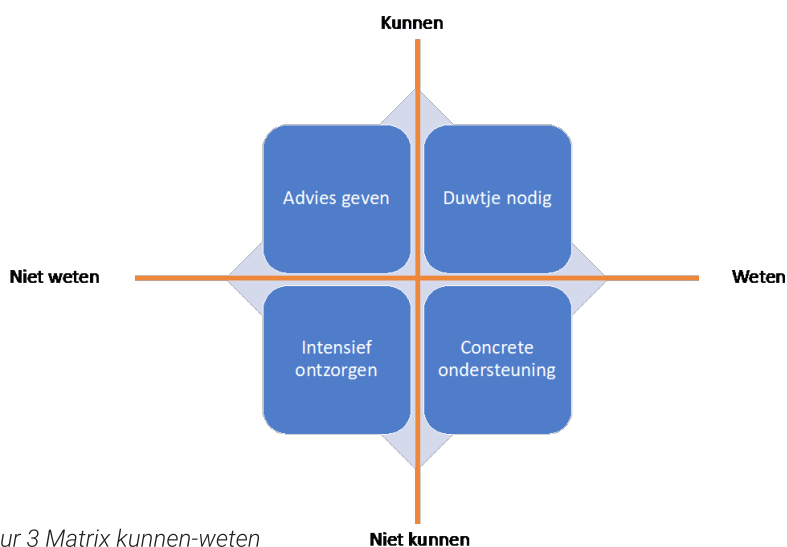
Bij het vormgeven van het Energiebesparingsplan is naar voren gekomen dat de focus van de gemeentelijke inzet moet liggen op de doelgroep particuliere woningeigenaren, in het bijzonder de groep die niet zelfstandig in staat is om energie-maatregelen te nemen. Dit betreft spoor 1. Voor energiebesparing bij sociale huurders wordt primair naar Welbions gekeken. Hierbij willen we de samenwerking tussen de gemeente en Welbions ten behoeve van energiebesparing intensiveren (o.a. via prestatieafspraken nader uit te werken). Ook de particuliere verhuurders hebben een opgave waarover landelijke prestatieafspraken zijn gemaakt. Het energiebesparingsplan is primair gericht op individuele bewoners en bewonerscollectieven die samen, bijvoorbeeld door collectieve inkoop, voordeel kunnen organiseren. De uitvoering van het Warmteprogramma vormt de basis van spoor 2.

2.2 Urgentiebuurten en TOF-regeling

Ook zijn er buurten waar er een clustering is van bewoners voor wie de urgentie om energie te besparen heel hoog is, ook wel urgentiebuurten genoemd (zie Warmteprogramma Hengelo). Mede als onderdeel van onze (energie)armoede aanpak en het beleid van het sociaal domein gaan we ons energiebesparingsaanbod in die buurten gericht en met extra inspanningen onder de aandacht brengen. We constateren dat hier intensieve ontzorging nodig is. We lobbyen om hiervoor de TOF-regeling te kunnen inzetten. De TOF-regeling staat voor Twentse Ontzorg Financiering. Dit werken we samen uit met het Rijk, de gemeenten Almelo en Enschede, de woningcorporaties in deze gemeenten, de Provincie Overijssel, marktpartijen en financiële instellingen. We streven naar een deal in het najaar van 2023. Met de TOF-aanpak gaan we voor een geïndustrialiseerde verduurzamingsaanpak. Huizen die technisch gelijk zijn door hun ligging, leeftijd of bouw worden met de TOF-aanpak in één keer verduurzaamd. Hierbij draagt een persoonlijke ontzorgbenadering richting huiseigenaren bij aan het herstel van vertrouwen in de gezamenlijke overheden en levert dit uiteindelijk proceswinst op waardoor de verduurzaming versnelt. Het bundelen van de verschillende subsidie- en financiële regelingen maakt het overzichtelijker, eenvoudiger en stelt de huiseigenaar centraal. Ook voorkomen we op middellange en lange termijn oplopende kosten (bijvoorbeeld door prijsplafonds en uitkering van energietoeslag). Juist het collectief inkopen en collectief contracten afsluiten levert schaalvoordeel op voor de bewoners én overheden én marktpartijen én financiële instellingen die mee willen doen.

2.3 Doelgroepenbenadering

Ons doel is om voor alle inwoners van de gemeente een passend energiebesparingsaanbod beschikbaar te hebben. Echter, er is niet één aanbod dat geschikt is voor alle inwoners. Inwoners verschillen immers: in de mate waarin zij **weten** hoe ze energie kunnen besparen én in de mate waarin ze zelf energiebesparingsmaatregelen **kunnen** treffen. Dit staat ook in de visie Duurzaam Hengelo beschreven en wordt dit onderscheiden als motivatie-capaciteit-gelegenheid. Ons aanbod moet dus inspelen op de verschillen in "weten" en "kunnen" die er tussen inwoners bestaan. Dat brengt ons tot de volgende indeling van doelgroepen waarbij iedere doelgroep een andere aanpak nodig heeft. Dit ziet er zo uit:

Figuur 3 Matrix kunnen-weten

De vier doelgroepen vragen om een andere aanpak om tot energiemaatregelen te komen:

1. Intensief ontzorgen: die doelgroep kan het niet en weet het niet, advies en concrete ondersteuning is nodig.
2. Concrete ondersteuning: die doelgroep weet het wel, maar kan het niet en heeft concrete hulp nodig.
3. Advies geven: die doelgroep kan het, maar weet nog niet wat die moet doen en heeft behoefte aan advies.
4. Duwtje nodig: die doelgroep kan het én weet het en is bijna zover om de beslissing te nemen.

2.4 Klantreis

We weten op basis van verschillende onderzoeken dat het proces van inwoners om tot (meerdere) energiemaatregelen te komen een aantal fasen doorloopt; ook wel de klantreis genoemd. Dit betreft achtereenvolgens zes fasen: **aandacht, analyse, activatie, contract, realisatie, nazorg**. De eerste drie fasen kunnen gezien worden als voorbereiding, de vierde fase als formele fase van contractvorming, de vijfde fase de uitvoering en de zesde fase de afronding c.q. nazorg. Daarna begint de klantreis (versneld) van voren af aan om tot de volgende energiemaatregelen te komen. De klantreis is weergegeven in Figuur 4. Het energiebesparingsplan moet ervoor zorgen dat er een aanbod is dat iedere doelgroep door de gehele klantreis heen helpt, zodat iedere doelgroep wordt geholpen om energie te besparen.

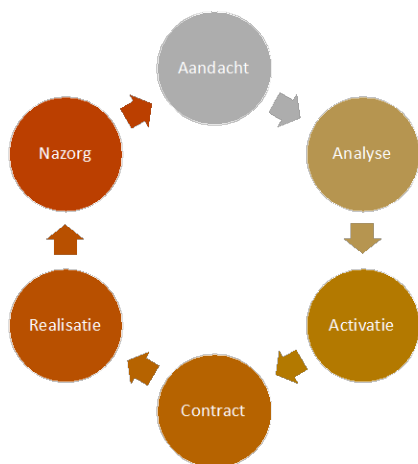
2.5 Rol van de gemeente

De rol en bijdrage van de gemeente is echter niet in de gehele klantreis even groot. De gemeentelijke rol is (vooral) organiserend, faciliterend, activerend en regisserend. Als een soort spelverdeler die vraag en aanbod bij elkaar brengt. Maar niet zelf het technisch advies geeft of maatregelen treft. Dat is aan marktpartijen. Het college kiest ervoor om de gemeentelijke rol te vertalen in de dienstverlening als: aanmoedigen, stimuleren en verleiden. Dit betekent dat onze bijdrage aan de klantreis het grootst zal zijn in de fasen van aandacht, analyse en activatie. Hierbij leren we hoe we onze rol het meest effectief inzetten, maatschappelijk de grootste bijdrage leveren en de inspanning per woning zo beperkt als mogelijk houden. Bij de totstandkoming van het energiebesparingsplan hebben we ook gecheckt waar er belemmeringen zitten in de klantreis. We nemen deze belemmeringen weg, komen hiervoor met nieuwe dienstverlening of doen een beroep op onze partners, zoals Energie van Hengelo, om hier een bijdrage aan te leveren. De rol van de woningeigenaar blijft onverminderd groot; men blijft zelf verantwoordelijk voor de verduurzaming van de woning.

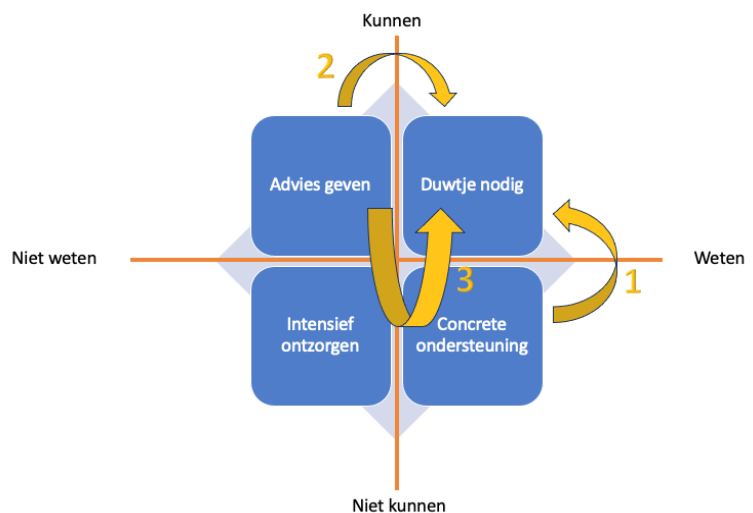
2.6 Vliegwielen op gang brengen

De snelste weg om het vliegwiel voor energiebesparing op gang te brengen, is door de verschillende doelgroepen door de fasen van de klantreis heen te helpen. Hierbij is een variatie aan ondersteuning en dienstverlening per fase voor de verschillende doelgroepen noodzakelijk. Ook is er een variatie aan communicatie (boodschap en benadering) gewenst. In deze fase gaan we uit van een benadering die uitnodigend, positief en op basis van verleiding is.

De doelgroep die weet wat er moet gebeuren om energie te besparen en dit ook zelf kan en dus alleen nog een 'duwtje in de rug nodig heeft' is bijna zover en kan als eerste tot energiemaatregelen komen. De doelgroep 'concrete ondersteuning gewenst' volgt daarna (pijl 1). Door het bieden van deze concrete ondersteuning komt zij tot maatregelen. Daarna ligt de focus op de doelgroep waar 'advies geven' via het duwtje leidt tot de beslissing om energiemaatregelen te nemen (pijl 2). Vervolgens leggen we de aandacht op pijl 3: deze doelgroep heeft in eerste instantie advies nodig, maar blijkt ook behoefte te hebben aan concrete ondersteuning. Tenslotte is er aandacht voor de groep 'intensief ontzorgen'. Deze groep is meer diffuus en staat veelal aan het begin van de klantreis. Hierdoor is er meer inspanning en ondersteuning nodig om deze groep tot energiemaatregelen te brengen. De strategieën om het vliegwiel op gang te brengen zijn weergegeven in Figuur 5.

Figuur 4 Klantreis Energiemaatregelen

Figuur 5 Drie strategieën om doelgroepen te helpen

2.7 Dienstverlening

Om te komen tot dit energiebesparingsplan is geïnventariseerd welke dienstverlening we al bieden en waar dit past in de klantreis van de verschillende doelgroepen. Vervolgens is bepaald wat er aanvullend nodig is om alle doelgroepen stap voor stap de klantreis van energiebesparing te laten doorlopen. Hierbij is als uitgangspunt gekozen om aan te sluiten bij de behoefte(n) van de doelgroep(en) zodat energiemaatregelen (sneller) genomen worden. Gezien de rol en taak van de gemeente zal de dienstverlening zich vooral concentreren op de eerste vier fasen van de klantreis.

Dienstverlening langs de meetlat gelegd

We kunnen als gemeente echter niet alle denkbare ondersteuning en dienstverlening bieden vanwege beperkte capaciteit in mensen en middelen en vanwege gewenste focus. Daarom moeten de potentiële maatregelen langs een meetlat worden

gelegd om te bepalen welke maatregelen het meest effectief zijn. Wij hanteren daarbij twee beoordelingscriteria:

1. De mate waarin dienstverlening aansluit bij de behoefte van de doelgroep of waar de doelgroep nu een beperking ervaart om naar de volgende fase in de klantreis te gaan.
2. De hoeveelheid CO2-besparing per geïnvesteerde euro gemeenschapsgeld.
(Toepassing van dit criterium is nadrukkelijk gewenst, maar complex en nog niet gereed.)

De ondersteuning en dienstverlening die wij als gemeente (gaan) aanbieden moeten dus hoog scoren op minimaal één van de twee beoordelingscriteria. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verschillende fases in de klantreis voor alle vier doelgroepen. Per fase is gekeken naar welke ondersteuning en dienstverlening behulpzaam is voor die doelgroep. Met kleuren is aangegeven welke dienstverlening bestaand is (blauw), welke dienstverlening we moeten verbeteren (oranje) en welke dienstverlening nieuw te ontwikkelen is (groen). Sommige dienstverlening is voor meerdere doelgroepen en in verschillende fases inzetbaar. Onderstaande overzicht vormt het startpunt voor de uitvoering. In Bijlage 4 is een korte beschrijving opgenomen over deze diensten.

Tabel 1 Dienstverlening per doelgroep per fase

Fase	Duwtje nodig	Concrete ondersteuning	Advies geven	Intensief ontzorgen
 Aandacht	<ul style="list-style-type: none"> • Hoomdossier • Energieloket • Advies over subsidie en financiering • Info over energiebesparen bij verhuizing (via gemeente/ bank/ makelaar) 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies en informatie EvH • (ervaringsdeskundige) Buurtambassadeurs • Info over energiebesparen bij verhuizing (via gemeente/ bank/ makelaar) 	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade als wake-up call • Advies/informatie over subsidie en financiering • (ervaringsdeskundige) Buurtambassadeurs • Info over energiebesparen bij verhuizing (via gemeente/ bank/ makelaar) 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiecoach + verbeteren kwaliteit advies • (stadsbrede) informatie campagne • Fixbrigade als startpunt • Brief op naam / uitnodiging webinar of flyer/ link naar energieloket • Informatieavond/ webinar • Sociale mediacampagne • Voorbeeldwoning • Woon- energiebeurs/ duurzaamheidsmarkt • (ervaringsdeskundige) buurtambassadeurs • Info over energiebesparen bij verhuizing (via gemeente/ bank/ makelaar)
 Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Energieloket • Hoomdossier • Warmtescan • Doe-het-zelf advies 	<ul style="list-style-type: none"> • Energieloket • Voorbeeldwoning • Pop up energieloket/ winkel • Warmtescan • (Monumenten) (VvE) spreekuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiecoach + verbeteren kwaliteit advies • Energieloket • Voorbeeldwoning • (Monumenten) (VvE) spreekuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiecoach + verbeteren kwaliteit advies • Warmtescan • Buurt adviesactie • Warmtewandeling
 Activatie	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade als opmaat voor grote maatregelen • Voorbeeldwoning • Doe-het-zelf subsidie • Energiebespaarcompetitie (bv. Buurt Energie Platform) 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiecoach + verbeteren kwaliteit advies • Fixbrigade als opmaat voor grote maatregelen • Advies over subsidie en financiering • Gemeentelijke isolatiesubsidie • Voorfinancieringsregeling, zoals via Warmtefonds (of eigen 'energiebudget') 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiecoach + verbeteren kwaliteit advies 	<ul style="list-style-type: none"> • Activeringscampagne • Verbinden inwoners met uitvoeringspartijen • Gemeentelijke isolatiesubsidie • Voorfinancieringsregeling, zoals via Warmtefonds (of eigen 'energiebudget')
 Contract	<ul style="list-style-type: none"> • Collectieve inkoopactie (isolatie – (hybride) warmtepomp – zon PV) • Offertehulp en dubbelcheck 	<ul style="list-style-type: none"> • Collectieve inkoopactie (isolatie – (hybride) warmtepomp – zon PV) • Offertehulp en dubbelcheck 		<ul style="list-style-type: none"> • ESCO (Energie Service Company) zoals Deventer Woningabonnement

 Realisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade realiseert kleine maatregelen • Waterzijdig inregelen/ verlagen CV-temperatuur EvH/FIXers • Doe-het-zelf hulp 	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade realiseert kleine maatregelen • Waterzijdig inregelen/ verlagen CV-temperatuur EvH/FIXers 	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade realiseert kleine maatregelen • Waterzijdig inregelen/ verlagen CV-temperatuur EvH/FIXers 	<ul style="list-style-type: none"> • Fixbrigade realiseert kleine maatregelen • Waterzijdig inregelen/ verlagen CV-temperatuur EvH/FIXers
 Nazorg	<ul style="list-style-type: none"> • Enquête/bezoek energicoach als nazorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Enquête/bezoek energicoach als nazorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Enquête/bezoek energicoach als nazorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Enquête/bezoek energicoach als nazorg

2.7.1 Evaluatie van de dienstverlening

Op basis van voortschrijdend inzicht en ervaring zal de dienstverlening in de toekomst geëvalueerd en bijgesteld worden om zo goed mogelijk aan te blijven sluiten bij de behoefte van de doelgroepen, de effectiviteit van de ondersteuning en de gewenste rol van de gemeente. Uiteindelijk is criterium 2 'CO₂-besparing' doorslaggevend voor het bereiken van de doelstellingen. De komende jaren zal de monitoring van dit criterium nader ingevuld moeten worden. De weging van welke dienstverlening het meest CO₂ reduceert is nog niet eerder gedaan en afhankelijk van meerdere factoren. De gewenste rol van de gemeente. Uiteindelijk is criterium 2 'CO₂-besparing' doorslaggevend voor het bereiken van de doelstellingen. De komende jaren zal de monitoring van dit criterium nader ingevuld moeten worden. De weging van welke dienstverlening het meest CO₂ reduceert is nog niet eerder gedaan en afhankelijk van meerdere factoren.

2.8 Prioriteren in de ontwikkeling van bestaande en nieuwe dienstverlening

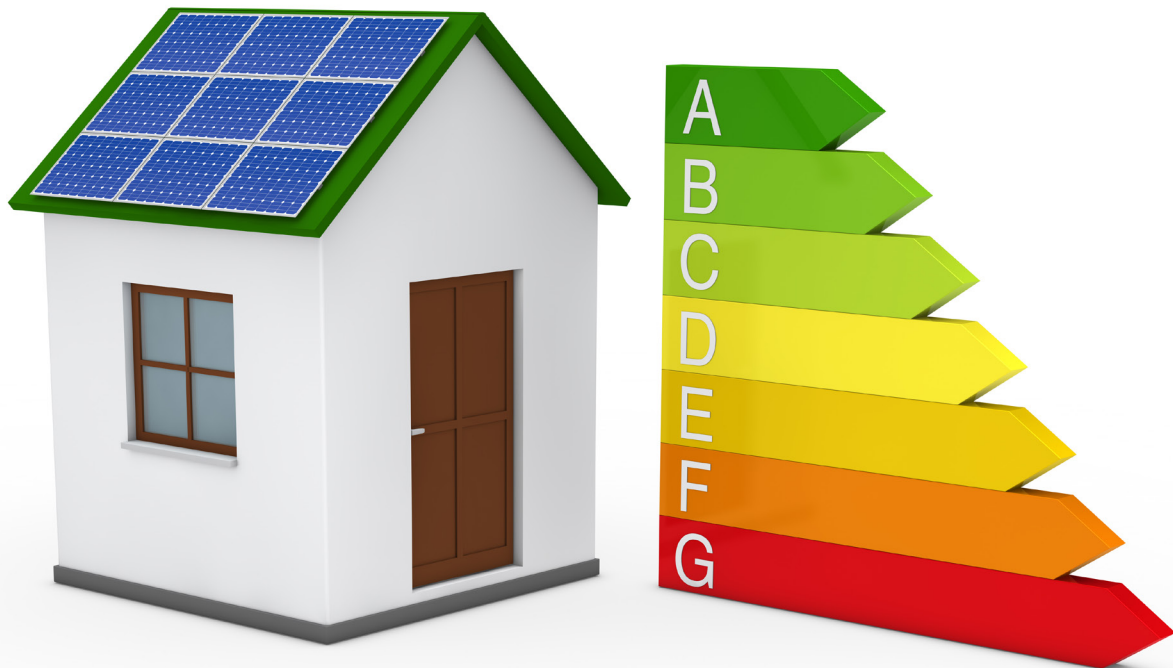
Uit bovenstaande tabel blijkt dat er veel dienstverlening is die we als gemeente kunnen ontwikkelen om inwoners in hun klantreis te ondersteunen. We kunnen niet al deze dienstverlening direct en tegelijkertijd ontwikkelen. Daarvoor zijn op dit moment de capaciteit en middelen niet toereikend. Daarom hebben we ervoor gekozen om de in deze tabel genoemde dienstverlening op te delen in drie categorieën, van hoogste prioriteit tot laagste prioriteit (prio 1, 2, 3). Afhankelijk van de beschikbare capaciteit en middelen ontwikkelen we eerst de dienstverlening met de hoogste prioriteit. In onderstaande tabel is de (door) te ontwikkelen dienstverlening geprioriteerd.

Prioriteit 1	Prioriteit 2	Prioriteit 3
Hoomdossier	Collectieve inkoopactie	Enquête/bezoek energicoach als nazorg
Energieloket (digitaal)	(Stadbrede) informatiecampagne	(VvE) spreekuur
Advies en informatie EvH	Uitnodiging webinar en/of flyer/link naar energieloket	Informerende brief op naam
Verbeteren kwaliteit energicoach/ advies	Voorbeeldwoning	Informatieavond
Fixbrigade	Sociale media campagne	Warmtescan
Duurzaamheidsmarkt	Woon/energiebeurs	Buurt adviesactie
Advies over subsidies en financiering	Doe-het-zelf advies	Voorfinancieringsregeling eigen 'energiebudget'
Offertehulp en dubbelcheck	Doe-het-zelf hulp	Energiebesparingscompetitie (bv. BuurtEnergiePlatform)
Voorfinancieringsregeling via warmtefonds	Pop-up / fysiek energieloket	Verbinden inwoners met uitvoerende partijen
(Ervaringsdeskundige) buurtambassadeurs	Info over energie besparen bij verhuizing	ESCO (zoals Deventer Woningabonnement)
Gemeentelijke isolatiesubsidie; o.a. doe-het-zelf subsidie	Activeringscampagne (bv. wedstrijdement)	Warmtewandeling

Tabel 2 Prioriteiten (door) te ontwikkelen dienstverlening

2.9 Samenvatting

We onderscheiden vier doelgroepen. Het kennisniveau (weten) en de handelingsbekwaamheid (kunnen) verschilt per doelgroep. Desondanks doorloopt iedere doelgroep op hoofdlijnen dezelfde klantreis. Wel is het vertrekpunt van de doelgroepen in de klantreis verschillend. De (door) te ontwikkelen dienstverlening van de gemeente moet hier rekening mee houden. Op deze manier wordt iedere doelgroep ondersteund om tot energiemaatregelen te komen. En kunnen we stappen maken met energiebesparing voor en door inwoners welke positief bijdragen aan hun portemonnee, gezondheid (niet in kou of hitte zitten) en aan onze duurzaamheidsdoelen.

Bijlagen

1. Beleid op verschillende niveaus

Landelijk beleid

De Rijksoverheid heeft begin juni 2022 het 'Beleidsprogramma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving' gepubliceerd. Onderdeel hiervan is het Nationaal Isolatieprogramma. In deze programma's zijn uiteenlopende maatregelen en geldstromen uitgewerkt die ook voor gemeenten relevant zijn. Het voert te ver om deze programma's hier samen te vatten. Maar enkele onderdelen lichten we uit:

- Het Rijk voert momenteel beleid gericht op bestrijding van energiearmoede door snel de energierekening of het energie verbruik van huishoudens te verlagen. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Wij hebben tweemaal een specifieke uitkering ontvangen met geld bedoeld voor maatregelen in woningen die snel energie besparen, en wij hebben geld ontvangen om een energietoeslag uit te keren aan huishoudens op of onder het sociaal minimum. In juli 2023 volgen er aanvullende middelen voor energiebesparende maatregelen tegen energiearmoede.
- Het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) voorziet in een meerjarige aanpak voor isolatie van koopwoningen met D, E, F en G-labels voor mensen die ontzorging nodig hebben. Een eerste uitkering uit het NIP heeft de gemeente ontvangen in juli 2022 (met een additioneel bedrag ter bestrijding van energiearmoede). Voor uitkeringen vanaf 2023 uit het NIP moeten gemeenten een 'meerjarig plan' indienen voor 31-10-2023. Dit doen we a.d.h.v. dit Stimuleringsplan.
- Daarnaast breidt het Rijk (bestaande) landelijke regelingen uit voor huiseigenaren, zowel particulieren, VvE's als verhuurders, zodat zij beter in staat zijn hun woningen te verduurzamen. Het gaat dan om een combinatie van financiële steun (zowel subsidie als leningen) en regels, zogenaamde normering.
- Er is een landelijk actieplan hybride warmtepompen met als doel om voor 2030 1 miljoen hybride warmtepompen te installeren in Nederland. Het Rijk stelt vanaf 2026 normen en uitzonderingsmogelijkheden aan nieuwe verwarmings systemen. Bij de stimulering of normering van de hybride warmtepomp voorziet het Rijk vooralsnog geen rol voor gemeenten.
- Er zijn landelijke Standaard en Streefwaarden voor woningisolatie. De Standaard is een toekomstvast standaard die aangeeft wanneer een woning transitie gereed is (gereed voor aardgasvrije verwarming). De Streefwaarden zijn technische waarden die voor verschillende bouwdelen aangeven wanneer deze bijdragen aan het behalen van de Standaard.

Provinciaal beleid

- Provincie Overijssel ondersteunt o.a. bedrijven en maatschappelijk vastgoed: <https://www.overijssel.nl/onderwerpen/economie/ondernemerschap/verduurzamen>
- Collectieve inkoopacties regeling
- Provincie Overijssel heeft expertise over opzetten processen
  - o op gebied van gezamenlijke inkooptrajecten
  - o op gebied van inkooptrajecten waarin ruimte wordt gegeven aan marktpartijen om oplossingen aan te dragen en door te ontwikkelen
- Provincie Overijssel wil weten waar de knelpunten zitten en deze helpen oplossen
  - o vanuit economie; Hoe schalen we kansrijke innovaties op?
  - o Vanuit energie; hoe schalen we verduurzaming van woningen op/hoe halen we de klimaatdoelen?
  - o Vanuit economie/sociaal; hoe houden we de energierekening voor iedereen betaalbaar?
- Provincie Overijssel wil opschaling geïndustrialiseerde aanpak faciliteren
  - o Stimuleren kansrijke projecten
  - o Oplossen van knelpunten
- Rol in 2de lijn/we zijn geen woningeigenaar
- Rol in verkennen mogelijkheden Flora & Fauna knelpunten (soortenmanagementplan)

¹ Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/06/01/beleidsprogramma-versnelling-verduurzaming-gebouwde-omgeving>

² Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/05/01/warmtepomp-de-norm-vanaf-2026-goed-voor-klimaat-en-de-energierekening>

³ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/standaard-streefwaarden-woningisolatie>

Lokaal beleid

Gemeente Hengelo heeft een visie en programma duurzaam Hengelo 2050, waarbij het de doelstelling is om klimaat- en energieneutraal te zijn in 2050. Hier werken we binnen verschillende met elkaar samenhangende thema's aan. De gebouwde omgeving is goed voor bijna een derde van de CO₂-uitstoot van Hengelo. Daarom hebben we het warmteprogramma al opgesteld en werken we toe naar de buurt-/wijkenaanpak aardgasvrij om woningen collectief klaar te maken voor een aardgasvrije toekomst. Parallel aan de buurt-/wijkenaanpak gericht op het aardgasvrij(ready) maken, zetten we voor iedereen, ook buiten de buurtaanpak om, in op een comfortabele en betaalbare woning die zo min mogelijk energie nodig heeft. Daar is dit energiebesparingsplan op gericht: het helpen van woningeigenaren en huurders die alleen of samen met anderen stappen willen zetten om energie te besparen.

Sinds het Rijk heeft besloten om de gebouwde omgeving versneld te verduurzamen krijgt gemeente Hengelo meer middelen om deze ambitie waar te maken. In navolging van de proeftuin de Nijverheid, het omgevingsprogramma Nieuwe Energie en het Warmteprogramma, zet de gemeente Hengelo zich in voor een duurzame, betaalbare en comfortabele woning voor iedereen. Hierbij vervult het verduurzamen van gebouwen zoals huizen en bedrijfspanden op twee manieren een vliegwielfunctie. Enerzijds draagt het opwekken van duurzame energie via zonnepanelen op het dak bij aan het terugbrengen van de CO₂-uitstoot en helpt het bij het betaalbaar houden van de energierekening. Anderzijds zorgt het verbeteren van de isolatie en ventilatie voor een besparing van lasten op het milieu en de portemonnee, maar draagt het ook bij aan een fijn en gezond binnenklimaat. Op deze manier profiteren bewoners en bedrijven van een lagere energierekening en een hoger comfort terwijl de uitstoot van CO₂ verlaagd wordt.

2. Doelstelling Nationaal Isolatie Programma (NIP)

Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030. De nadruk ligt daarbij op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen (label E, F en G). In het Nationaal Isolatieprogramma is de doelstelling voor isolatie uitgewerkt in drie actielijnen:

- 750.000 koopwoningen isoleren op eigen initiatief met behulp van landelijke regelingen, zonder aanvullende ondersteuning van gemeenten
- 1 miljoen huurwoningen isoleren (sociaal en vrije sector) door middel van landelijke financiële regelingen, sectorafspraken en normering
- 750.000 koopwoningen isoleren met behulp van een lokale aanpak van de gemeente, gericht op koopwoningen met slechte energielabels van huishoudens die ondersteuning nodig hebben.

Via het NIP kan de gemeente geld krijgen voor het ontzorgen van kwetsbare eigenaren van huizen met een slecht energielabel bij het isoleren van hun woning, bijvoorbeeld met een ontzorgingsaanbod en extra subsidie. Alle Nederlandse gemeenten kunnen de SpUk Lokale Aanpak Isolatie aanvragen. Het is aan de gemeente zelf om een aanpak te bepalen of een project op te zetten om de slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen.

Per gemeente is een bedrag per jaar beschikbaar op basis van het aantal slecht geïsoleerde woningen in de gemeente en inkomens met het risico op energiearmoede binnen de gemeente. In bijlage 3.2.2 is aangegeven hoeveel geld beschikbaar is om aan te vragen voor de gemeente Hengelo. Die bedragen zijn gebaseerd op basis van de in Tabel 3 genoemde aantallen woningen met een E, F en G label die vanuit het NIP zijn vastgesteld maal een bedrag van € 1.460,- per woning.

Toelichting op onderstaande tabel: hierin is opgenomen het aantal uit te voeren woningen met minimaal één energie-labelstap per woning in het kader van de NIP middelen. De tabel bevat het aantal woningen dat we de komende jaren vanuit de NIP gelden gaan helpen.

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Aantal woningen met energielabels E, F & G te isoleren vanuit de NIP	961	312	uitloop	uitloop	1273

3. Overzicht van landelijke middelen en instrumenten

3.1 Regelingen voor woningeigenaren

Er zijn verschillende landelijke regelingen voor woningeigenaren, zowel subsidies als financieringen en voor verschillende type eigenaren. Een deel van de regelingen is recent aangepast in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma of wordt binnenkort nog aangepast.

Regeling	Doelgroep	Type	Toelichting	Verstrekker
Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE)	Particulieren	Subsidie	Investeringssubsidie voor bijvoorbeeld isolatie en warmtepompen. Vanaf 2 april 2022 is de 2-maatregelen eis losgelaten.	RVO
Subsidie Vereniging van Eigenaren (SVVE)	VvE's	Subsidie	Voormaling SEEH-subsidie is een investeringssubsidie voor professioneel energieadvies en energiebesparende maatregelen. De SVVE is voor (gemengde) VvE's, woonverenigingen en wooncoöperaties.	RVO
Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH)	Particuliere verhuurders	Subsidie	Investeringssubsidie voor energiebesparende maatregelen	RVO
Nationaal Warmtefonds (leningen en hypotheek)	Particulieren en VvE's	Financiering	Het Nationaal Warmtefonds verschaft leningen en hypotheek voor energiebesparing tegen de meest gunstige voorwaarden. Met ingang van 1 oktober 2022 worden de financieringen van het Nationaal Warmtefonds ook opengesteld voor huishoudens zonder leenruimte, tegen 0% rente en zonder restschuldrisico.	Nationaal Warmtefonds
Regeling Vermindering Verhuurderheffing Verduurzaming (RVV-V)	Sociale verhuurders	Fiscaal voordeel	Een regeling voor sociale verhuurders om korting te krijgen op hun verhuurderheffing als zij investeren in verduurzaming. Deze regeling komt te vervallen per 1-1-2023 omdat het Kabinet nieuwe prestatieafspraken met de sociale huursector heeft gemaakt waarin de verhuurderheffing vervalt en woningcorporaties zich committeren aan de doelstellingen uit het Nationaal Isolatieprogramma.	RVO

Tabel 4 Overzicht regelingen voor energiebesparing voor woningeigenaren

3.2 Regelingen en instrumenten voor de gemeente

3.2.1 Financiële regelingen

Na 2023 verwachten we meer structurele middelen voor energiebesparing als gevolg van het Nationaal Isolatieprogramma en een oplopende decentralisatie-uitkering. Tabel 6 geeft hiervan een overzicht. Tabel 7 geeft een inschatting van de verwachte bedragen uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de komende jaren.

Uitkering	Toelichting	Beschikbaar bedrag
Middelen aanpak energiearmoede januari 2022 (specifieke uitkering)	Een eenmalige, specifieke uitkering voor gemeenten die is uitgekeerd in januari 2022 met als doel om de energierekening voor de doelgroep zo snel mogelijk te verlagen.	€ 856.279
Middelen aanpak energiearmoede juli 2022 (specifieke uitkering)	Een eenmalige, specifieke uitkering voor gemeenten die is uitgekeerd in juli 2022 met twee bedragen: een additioneel bedrag voor de aanpak energiearmoede (boven) en een bedrag om een begin te maken met de lokale aanpak voor de isolatie van koopwoningen met EFG-labels (tabel 7).	€ 856.279
Middelen aanpak energiearmoede juli 2023 (specifieke uitkering)	Aanvullende middelen die in juli 2023 zijn uitgekeerd: additioneel bedrag voor de aanpak van energiearmoede.	€ 895.577
Decentralisatie-uitkering uitvoeringskosten Klimaatakkoord	Gemeenten krijgen in 2022 tot en met 2030 een uitkering voor de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord via het gemeentefonds. Deze uitkering is niet alleen bedoeld voor energiebesparing, maar bijvoorbeeld ook voor uitvoeringsplannen en deelname in de RES.	€ 1.503.402

Tabel 5 Financiële regelingen 2022 en 2023

3.2.2 Financiële regelingen na 2023

Na 2023 verwachten we meer structurele middelen voor energiebesparing als gevolg van het Nationaal Isolatieprogramma en een oplopende decentralisatie-uitkering. Tabel 6 geeft hiervan een overzicht. Tabel 7 geeft een inschatting van de verwachte bedragen uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de komende jaren.

Na 2023 verwachten we meer structurele middelen voor energiebesparing als gevolg van het Nationaal Isolatieprogramma en een oplopende decentralisatie-uitkering. Tabel 6 geeft hiervan een overzicht. Tabel 7 geeft een inschatting van de verwachte bedragen uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de komende jaren.

Regeling	Toelichting
Structurele middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma op basis van meerjarige plannen	Dit betreft een nieuwe regeling waarbij gemeenten aanspraak kunnen maken op geld uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de isolatie van koopwoningen met DEFG-energielabels, op basis van een meerjarig plan. Het geld is bedoeld voor huiseigenaren die extra hulp nodig hebben bij het isoleren van hun woning. Hiervan kunnen ook activiteiten voor doe-het-zelfmaatregelen worden bekostigd.
Decentralisatie-uitkering uitvoeringskosten Klimaatakkoord	Gemeenten krijgen in 2022 tot en met 2030 een uitkering voor de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord via het gemeentefonds. In 2022 is dit bedrag al uitgekeerd met de meicirculaire. Deze uitkering is niet alleen bedoeld voor energiebesparing, maar bijvoorbeeld ook voor uitvoeringsplannen en deelname in de RES. Het kabinet geeft dit jaar 152 miljoen uit aan deze regeling, oplopend tot 800 miljoen in 2025. We verwachten dus dat de gemeente een grotere uitkering voor deze regeling kan verwachten komende jaren.

Tabel 6 Overzicht van verwachte geldstromen voor energiebesparing na 2023

2022	2023	2024	Na 2024
------	------	------	---------

3.2.2 Instrumenten die beschikbaar komen voor gemeenten

De Rijksoverheid werkt aan wetgeving om gemeenten meer bevoegdheden te geven voor het bepalen van de energie-infrastructuur in een wijk. Dit past bij de regierol die de gemeente heeft gekregen over de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Dit wringt met het beeld dat woningeigenaren over hun eigen woning gaan. De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) geeft gemeenten de mogelijkheid om de levering van aardgas in een bepaalde wijk te stoppen na een bepaalde datum. Er moet dan wel perspectief zijn op een duurzame, betaalbare alternatieve energievoorziening waar gebouweigenaren op kunnen aansluiten. Aangezien isolatie een randvoorwaarde is voor de meeste duurzame, alternatieve energievoorzieningen, is deze bevoegdheid hooguit een indirecte sturingsmogelijkheid op energiebesparing. De Wgiw is echter nog in ontwerp en treedt naar verwachting medio 2024 in werking. De vraag blijft of/wanneer de gemeenteraad besluit om een dergelijk instrument lokaal in te zetten.

De Rijksoverheid werkt daarnaast aan enkele normen, onder andere voor huurwoningen en voor de duurzaamheid van verwarmingsinstallaties. Hierdoor worden geïsoleerde huurwoningen en hybride warmtepompen op een gegeven moment 'de norm'. Het is nog onduidelijk hoe de handhaving van deze normen in de praktijk wordt gebracht. Mogelijk krijgen gemeenten hier nog een rol in combinatie met nieuw instrumentarium.

Ten slotte heeft het kabinet aangekondigd te komen met een aanpassing van wetgeving om gebouwgebonden financiering vanaf 2025 wettelijk mogelijk te maken. Deze financiering is niet gekoppeld aan een persoon, maar aan de woning. Dit maakt het mogelijk om de financiering bij verkoop van de woning over te dragen aan de nieuwe eigenaar. In de tussentijd kan er gebruik gemaakt worden van experimenten.

4. Toelichting op dienstverlening

Hieronder is een korte toelichting gegeven op de verschillende manieren van dienstverlening zoals in Tabel 1 is weergegeven.

- **Hoomdossier**

Online tool die gebruikt wordt door inwoners en energiecoaches om besparingsmaatregelen voor de woning inzichtelijk te maken en deze voor uitvoering in de tijd weg te zetten. Vergelijkbaar aan verbeterjehuis.nl maar met een concreter en bewerkbaar resultaat: een eigen 'woningplan'. We gaan meer communiceren over deze bestaande dienstverlening.

- **Energieloket (digitaal)**

Centraal digitaal platform bedoeld voor inwoners om eenvoudig informatie over energiebesparing te krijgen. Inwoners kunnen hier bijv. vragen stellen en informatie krijgen over beschikbare subsidies.

- **Advies en informatie EvH**

Energie van Hengelo biedt diensten aan die inwoners kunnen helpen bij energie besparen, zoals de energiecoaches. Van belang is om inwoners beter te informeren over deze bestaande diensten.

- **Verbeteren kwaliteit energiecoach/ advies**

Energiecoaches (ook wel wooncoaches genoemd) zijn getrainde mensen die gratis onafhankelijk en persoonlijk advies aan inwoners kunnen leveren over energiebesparende maatregelen, bijvoorbeeld via keukentafelgesprekken. Het is van belang om de energiecoaches beter en professioneler op te leiden zodat de adviezen die zij geven van betere kwaliteit zijn. Ook het verhogen van het aantal energiecoaches is van belang.

- **Fixbrigade**

De FIXbrigade voert kleine bespaarmaatregelen uit bij bewoners die hulp kunnen gebruiken, bijvoorbeeld omdat ze in energiearmoede leven. "FIXbrigades" bestaan uit teams van Leermeesters en Leerling fixers. Per woning inventariseren ze wat er nodig is en voeren het benodigde werk uit.

- **Duurzaamheidsmarkt**

Fysieke markt met kraampjes waar inwoners geïnformeerd worden over verschillende duurzaamheidsthema's, waaronder energiebesparing. Op duurzaamheidsmarkten zijn o.a. energiecoaches aanwezig en worden adviezen gegeven aan inwoners.

- **Advies over subsidies en financiering**

Er zijn tal van verschillende subsidies en financieringsmogelijkheden, met elk eigen voorwaarden en regels. Met concreet advies over welke subsidies en financieringsmogelijkheden er zijn, kunnen inwoners sneller overgaan tot uitvoering van maatregelen.

- **Offertehulp en dubbelcheck**

Inwoners kunnen bij tal van partijen offertes krijgen voor uitvoering van energiemaatregelen zoals isolatie. Echter is het voor veel mensen lastig om te bepalen wat een goede offerte is van een betrouwbare partij. Inwoners kunnen geholpen worden door ze te helpen bij het analyseren van offertes en hierop een dubbelcheck met ze uit te voeren.

- **Voorfinanciering via warmtefonds**

Via het Warmtefonds kunnen inwoners met een verzamelen tot €60.000,- tegen 0% rente geld lenen om energiebesparende maatregelen te nemen. We willen inwoners informeren over de mogelijkheden bij het Warmtefonds en hun helpen bij het doen van een aanvraag.

- **(Ervaringsdeskundige) buurtambassadeurs**

Buurtambassadeurs zijn mensen uit de buurt die zelf al veel stappen hebben gezet in het besparen van energie en daarmee ervaringsdeskundig zijn. Zij kunnen als ambassadeur de buurt informeren en activeren.

- **Collectieve inkoopactie**

Door als collectief, bijvoorbeeld als buurt of als straat, collectief advies op te laten stellen of maatregelen uit te laten voeren levert dat schaalvoordeel op, met als voordeel dat er ook prijsvoordeel ontstaat en er snel grote klappen gemaakt worden.

- **Gemeentelijke isolatiesubsidie (o.a. doe-het-zelf subsidie)**

Als gemeente kunnen we subsidies beschikbaar stellen die de kosten van isolerende maatregelen verlagen. Je kan daarbij denken aan een plus op bestaande subsidies vanuit het Rijk of Doe-het-zelf subsidies voor enthousiaste inwoners die zelf snel aan de slag willen. We denken hierbij aan het introduceren van een energiebudget-regeling waarbij het dividend van Twence via een (revolvent) energiefonds hiervoor wordt ingezet.

- **(Stadsbrede) informatiecampagne**

Informeren over de nut en noodzaak van energiebesparing blijft een belangrijke dienst van de gemeente. Door middel van (stadsbrede) informatiecampagnes kunnen we inwoners (blijven) informeren over de mogelijkheden en beschikbare dienstverlening vanuit de gemeente. Bovendien werkt het als trigger voor mensen om aandacht voor het onderwerp te krijgen.

• **Uitnodiging webinar en/of flyer/link naar energieloket**

Met webinars en flyers kunnen we aan een breed publiek algemene informatie verstrekken. Dit kan op verschillende plekken en momenten, fysiek, digitaal en op papier.

• **Voorbeeldwoning**

Een van de drempels om technische verduurzamingsmaatregelen te nemen, is dat ze nieuw zijn en men zich er lastig een (goed) beeld van kan vormen. Dit kan worden opgelost door op een fysieke locatie de maatregelen tentoon te spreiden, in een woning (bij voorkeur) in de eigen wijk.

• **Sociale mediacampagne**

Het is van belang om inwoners via verschillende kanalen te informeren. Via sociale media bereiken we een ander publiek dan via andere kanalen zoals de krant. Ook biedt sociale media een platform om op een andere, meer interactieve, manier inwoners te informeren en activeren.

• **Woon/energiebeurs**

Evenals de duurzaamheidsbeurs is de woon/energiebeurs een evenement waar marktkramen staan – maar dan specifiek gericht - op het gebied van wonen en energiemaatregelen. Denk hierbij aan isolatiebedrijven, aannemers en financiële partijen die meer kunnen vertellen over financieringsmogelijkheden en subsidies.

• **Doe-het-zelf advies**

Veel inwoners hebben de behoefte om zelf energiebesparende maatregelen te treffen. De omvang van de maatregelen zal per doelgroep en persoon verschillen, van kleine maatregelen als tochtstrips aanbrengen tot grote maatregelen als dakisolatie. Wij willen ervoor zorgen dat inwoners in staat worden gesteld om daadwerkelijk zelf maatregelen uit te voeren door hen van advies te voorzien. Denk bijvoorbeeld aan handleidingen of stappenplannen voor standaard maatregelen (IKEA aanpak) of maatwerkadvies (bijvoorbeeld via de bouwmarkt).

• **Doe-het-zelf hulp**

Naast het geven van advies over het zelf uitvoeren van energiebesparende maatregelen kunnen we ook inwoners helpen om de maatregelen in de woning aan te brengen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het verbinden van enthousiaste vrijwilligers/buurtklussers die anderen helpen bij het uitvoeren van maatregelen. Hierbij is de omvang van de maatregelen niet meer klein (zoals bij de FIX brigade), maar gemiddeld (waterzijdig inregelen) tot groot (vloerisolatie, dakisolatie).

• **Pop up / fysiek energieloket**

Een fysiek energieloket biedt ruimte voor inwoners om met professionals (denk aan energiecoaches) in gesprek te gaan en vragen te stellen. Doordat het een fysieke plek is, zoals in een (winkel)pand of met een pop-up constructie, wordt de drempel om geïnformeerd te worden verlaagd. Ook biedt het een platform voor andere diensten zoals offertehulp, doe-het-zelf advies of het 'on display' laten zien van maatregelen.

• **Info over energie besparen bij verhuizen**

Bekend is dat mensen het meeste in hun woning investeren als ze gaan verhuizen. Dit biedt een natuurlijk moment om ook te investeren in energiebesparende maatregelen zoals isolatie. Door informatie te verschaffen op dit natuurlijke moment kan veel winst behaald worden op het gebied van de grotere maatregelen. We kunnen hierin gaan werken met bijvoorbeeld makelaars en hypotheekverstrekkers.

• **Activeringscampagne**

Activeringscampagnes kunnen goed werken om zowel huurders als woningeigenaren de trigger te bieden die men vaak nodig heeft om het voornemen dat er al is, om te zetten in actie. Dit kan bijvoorbeeld door actiegericht onderzoek, waarbij de scherpe vragen mensen aanzetten tot handelen. Of door de inzet van ambassadeurs uit de buurt. Dit bouwt voort op een stadsbrede campagne maar is meer persoonlijk en actiegericht.

• **Enquête/bezoek energiecoach als nazorg**

De laatste stap in de klantreis is nazorg. Via een enquête of een bezoek van de energiecoach wordt het doorlopen proces besproken en geëvalueerd om zo laatste puntjes op de i te zetten met de bewoner en onze dienstverlening te verbeteren aan de hand van de ervaringen.

• **(VvE) spreekuur**

Tijdens een spreekuur kunnen inwoners vragen stellen en concrete adviezen krijgen. Spreekuren kunnen ook voor specifieke doelgroepen worden georganiseerd, zoals VvE's.

• **Informerende brief op naam**

Een informerende brief op naam is een middel om een specifieke (slecht te bereiken) doelgroep te bereiken om hen te informeren of een aanbod te doen. Denk bijvoorbeeld aan een aanbod voor collectieve inkoop in urgentiebuurten.

• **Informatieavond**

Een informatieavond is een middel om inwoners te informeren. Dat kan generiek of met een specifiek doel. Met informatieavonden kunnen slimme combinaties gemaakt worden, zoals met de buurtaanpak aardgasvrij of het aanbieden van andere dienstverlening tijdens deze avond zoals een offertehulp, een energiebeurs of doe-het-zelf advies.

• **Warmtescan**

Een warmtescan is een infrarood foto die warmteverliezen van de woning inzichtelijk maakt. Door een warmtescan uit te voeren kan bepaald worden waar een woning de meeste warmte verliest. Dit levert inzicht op bij de bewoner welke maatregelen gewenst zijn. Warmtescans kunnen zowel individueel als voor collectieven worden uitgevoerd en de gemeente kan dit als dienst aanbieden bij inwoners.

• **Buurt adviesactie**

Acties kunnen op buurniveau worden uitgevoerd om zo veel mensen in een keer te bereiken en snel stappen te zetten. Diensten zoals warmtescans en doe-het-zelf hulp/advies kunnen via een buurtactie aangeboden worden.

• Voorfinanciering eigen 'energiebudget'

De gemeente kan een leningsmogelijkheid opzetten soortgelijk aan het Warmtefonds of extra rentevoordeel aanbieden voor grotere leningen via het Warmtefonds of andere fondsen. Dit kan met behulp van het extra dividend van Twence opgezet worden via een lokaal (revolverend) energiefonds.

• Energiebesparingscompetitie

Een energiebesparingscompetitie maakt gebruik van een belangrijke drijfveer in de mens, namelijk sociale bewijskracht. Door bijvoorbeeld slimme energiemeters in een straat te koppelen en (live) via een dashboard openbaar inzichtelijk te maken, ontstaat er een extra stimulans om meer energie te gaan besparen. Ook kan gedacht worden aan een stadsbrede competitie met een prijs voor de winnaar(s).

• Verbinden inwoners met uitvoerende partijen

Woningeigenaren vinden het niet altijd eenvoudig om een keuze te maken tussen de verschillende aanbieders. Zo worden er vaak veel offertes aangevraagd, maar blijft de opdrachtverstrekking vaker uit. Verschillende doelgroepen hebben behoefte aan begeleiding om deze keuze te maken. Het bieden van een overzicht aan lokale aannemers, met goede referenties etc. kan drempelverlagend werken.

• ESCo

ESCo staat voor Energy Service Company. In essentie is een ESCo een bedrijf dat investeert in energiebesparende maatregelen en al het onderhoud pleegt. In principe neemt zij het energiebeheer van een gebouw (woning) voor langere periode over. De eigenaar sluit een prestatiecontract met de ESCo. De energielasten van de eigenaar blijven hetzelfde en de winst vanuit de energiebesparing gaat naar de ESCo. Hierdoor ontstaat een win-win situatie waarbij de eigenaar maatregelen van hoge kwaliteit in de woning krijgt met meer comfort als gevolg en hiervoor niks hoeft te voorinvesteren, terwijl de ESCo het belang heeft om zoveel mogelijk energiebesparing te realiseren omdat daar extra winst in zit.

• Warmtewandeling

Tijdens een warmtewandeling worden net als bij een warmtescan infrarood foto's gemaakt. Een warmtescan kan individueel worden uitgevoerd. Tijdens een warmtewandeling gaan inwoners live mee met het maken van de foto's en dit kan voor bijvoorbeeld een hele straat in een keer worden georganiseerd. Aan het eind van de warmtewandeling heeft de hele straat inzicht in de warmteverliezen in de woning. Deze collectieve uitvoering van een warmtescan kan vooral in urgentiebuurten een goed middel zijn. Dit biedt bovendien een sociaal karakter van ontmoeting en mogelijk sociale druk.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo